Nr, 1 IV-JI METAI.

1930 VYTAUTO DID. METAI.
Sausio m. 15 d.

VYTIS

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Vilnius, Zakreto g-vė Nr. 10-2. Redakcija priima antradieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 12 val.

Eina du kartu į mėnesį.

Atskiro numerio kaina 20 skat. arba 30 liet. centų. Prenumeratos kaina metams 4 auks, Neprikl. Lietuvoj metams 8 litai.

Naujems Metams — Naujos Ateities.

Sulaukėme 1930 Naujuosius Metus. Šie metai mums lietuviams ytin yra gerbtini, nes šiemet sukanka 5C0 metų sukaktuvės, kai mirė Lietuvos Kunigaikštis Vytautas Didysis. Pasekdami Nepr. Lietuvos brolius ir mes vadiname šiuos metus Vytauto Didžiojo metais.

Baigėme senuosius metus ir pradėjoms naujuosius. Rodosi, nenusidėsime savo Gerb. Skaitojams, kad dar atsiminę pažvelgsime į senuosius ir prisiminsime nors trumpais bruožais į mūsų krašto lietuvių nuveiktus darbus.

Vilniaus krašto lietuviams, senieji metai, dėja, buvo tarpūsavės aštrios kovos metais. Atskiros politinės grupės vedė tarpūsavy aštrią kovą, kuri kartais virsdavusi tikru ,,popieriniu" mūšiu. Pagalios liko baigti net fizine jėga. Šie įvykiai mums lietuviams yra begalo skaudūs Gyvendami tarp svetimųjų, jokiu būdu negalime „susigiedot". Nors tenka konstatuot, kad ši ,,kova" gal ėjo daugiausiai tarpe atskirų vadų ir labai mažai palietė platesnės visuomenės sluogsnius, bet vistik toki reiškiniai irgi yra nesmagūs. Nesmagu yra, kad dažniausiai vaduojantis grynai asmeniniais sumetimais, mūsų tautinio judėjimo nekurie vadai imdavosi kovoti labai negražiom priemonėm Buvo plačiai vartojama demagogija, šlykštūs šmeižtai, melas. Kai kurie vadai taip toli buvo nužengę, kad nesivaržė siekt nugalėjimui net barbariškų priemonių. Kiek ta kova atnešė mūsų krašto lietuviams naudos, spręskite patys. Šių kovų išdavos jau pasireiškia dabar, bet pasireiškia labai skaudžiai mūsų tautiniam darbe. Mūsų svajojamai *vienybei,* suduotas smarkus smūgis. Vieton išlyginus duobes, jos dar pagilintos.

Nekurie mūsų tautinio judėjimo vadai. dažniausiai mėgdavo skelbti idėjas, kurioms jie patys nei kiek netikėjo. Tą darė grynai asmeniniais, dažnai — materijaliais sumetimais. Kiek naudos atnešė mūsų krašto lietuviams tokių vadų darbuotė, šiandien visi gerai matome, Mūsų krašto lietuviai liko apvilti, apgauti, visais atžvilgiais.

Pradedami 1930 Vytauto Didžiojo metus, ir atsiminę praeitų metų savo klaidas ir visą darbuotę mūsų tautiečių labui, norime tikėt, kad ir mūsų tautinio judėjimo vadai pagalios susipras ir pradės keisti savo žalingą ir mūsų tautiečiam ir mūsų kraštui, darbuotę.

Prabils ir pas juos sąžinės balsas ir imsis pozityvaus kūrybinio darbo, naudingo ir mūsų krašto lietuviams ir mūsų pačiam kraštui. Nustos darę iš tautinės darbuotės, grynai asmeninį biznį.

Kupini naujų vilčių, mes turime dar daug tų troškimų. bet apie juos kalbėsim vėliaus. Dabar tik norime pažymėt, kad „Vytis“ ir toliaus nekeis visiems žinomos savo tautinės ideologijos, visada stovės sargyboj mūsų krašto lietuvių tautinių idealų, ir visu atsidėjimu gins mūsų krašto lietuvių reikalus.

Pamiršę mūsų senus vaidus, norime giliai tikėt, kad šie 1930 Vytauto Didžiojo metai bus mūsų krašto lietuviams tikrais taikos ir vieningo darbo metais,

---

G. G. Skaitytojai, kurie nepasiskubino atnaujint šiems metams prenumeratos, „Vytis“ siunčiama šiuo Nr, paskutinį kartą.

Štai kur „juodoji ranka.“

Žmonės nesenai buvę patys nežinantieji kokios tautybės bei pažiūrų, staiga patapo dideliais lietuviais—patrijotais. Dar tas nebutų taip keista, bet pasirodo, kad panašūs žmonės ima staiga įsivaizduoti esą vienintėliai, visame krašte, tautos idealų saugotojai. Pagalios prie to prieina, kad jau net mėgina tiesiog monopolizuot tą lietuviškumą bei patriotiškumą. Skaudu kiekvienam doram lietuviui, užgirdus, kad panašūs žmonės ant tiek įsismagina, kad net pasinaudodami spausdintu žodžiu, imasi išsijuosę dergti visus iš eilės, kas tik nešoka sulig jų pučiamos dūdelės. Įsismaginę, ima isteriškai šūkauti, kad štai mes esam vienintėliai šio krašto patriotai, o visi kiti asmenys ir net organizacijos esą „provokatoriai“, parsidavėliai ir t. t., tuo gi pat metu neapsižiuri kad jų pačių tarpe, kaip tik ir ištikrųjų yra visai gryno kraujo provokatorių, kurie šiandien del skanesnio duonos kąsnelio, staiga patapę ir lietuviais ir patriotais.

Nepersenai „Viln. Ryt.“ pradėjo dejuot del mūsų Vilniaus Krašto lietuviškos visuomenės skaldymo, bet vieton pradėt dejuot kad tą visuomenę skaldo daugiausiai patys autoriai „Viln. Ryt.“ sieksninių straipsnių, kupinų demagogijos ir prasimanymų neparemtų **jokiais faktais,** įsivaizdavę kokias tai „Juodas rankas“. „V. R.“ dažnai mėgsta svaidyt įvairiausiais biauriuasiais įtarimais žmonis ir dalį lietuviškos spaudos, būk tai apart jų visi kiti dirbą lietuvybės nenaudai. Čia jie nepasigaili viso savo ištekliaus piktos demagogijos. Kiekvieną lietuvį ne jų protu galvojanti, tuojaus paskelbia „provokatorium“.

Kad „V. R.“ turi savy didelio pasitikėjimo bei nahališkumo, dar butų maža bėdos, bet kada tas pasitikėjimas savimi pereina visas padorumo rybas ir palieka perdaug akyplėšiškas, tai jau tuomet kaip sau norit, tas gali baigtis labai liūdnai. Bene bus perdaug drąsu ponams iš „V. R.“ monopolizuot ir lietuviškumą ir tautiškumą, ypač tokiems „V. R.“ redakcijos nariams kaip p. R. M. Tai žmogus, kuris perėjęs visus liogerius, turįs jau „turiningą“ politinį stažą. Dabar sugebąs savo politinį veikimą taip suderint, kad liktų ir ožka sveika ir vilkas sotus. Kartu galįs but ir dideliu patrijotu—tautininku, ir liūdnos atminties Plečkaičio agentu, ir geru Markso gerbėju ir mūsų krašto tautinės atstovybės prezidijumo nariu, ir net jos organo redakcijos nariu. Visas tas pareigas sugebąs labai gerai suderint, beto prie to nelaimingo „skaldymo“ kaip tik daugiausiai prisidedąs. Tokio žmogaus veikimas mat ne skaitomas provokatorišku, bet atbulai, jam net išduodamas tautiškumo patentas.

„Vilniaus Rytojus“ ėmėsi bene perdaug sunkios naštos išdavinėt monopolizuoto tautiškumo patentus ir visus mokinti politinės išminties. Ypač, kad imasi nevisai padorių priemonių tam, — grąsinimų. Ne, gerbiamieji, jau negelbės Jūsų nei demagogija, nei tušti niekuo nepagrysti šūkavimai, nei grąsinimai. Jau šiandien, kad ir ta pati mūsų besimokinanti jaunuomenė puikiausiai žino jūsų tikslus, monopolizuojant lietuvybę ir savo politiniams priešams uždedant provokatoriaus arba tautos išdaviko vardą. Vilniaus krašto lietuviai be jūsų pagalbos mato ir atskiria kur juoda kur balta ir ko Jūs šiandien siekiat. Vilniaus krašto lietuviai jau labai tiksliai patys mato, kur vedami šių dienų tautinio judėjimo vadų, susispietusių apie „V. R.“ ir patys jau sugeba be Jūsų pagalbos atskirti grūdus iš pelų.

Nustojęs „patento“.

Vilniaus Teatrai.

Nors Vilniaus lietuviškoji visuomenė gana turtinga intelektualėmis pajegomis, bet iki šiam laikui nepajegia sukurt Vilniui taip labai reikalingo nuolatinio savo, lietuviško, teatro. Tiesa, retkarčiais jaunesnioji karta surengia vieną - kitą vaidinimą, bet tai vis pripuolami atsitikimai. Dėja, ir tie retai surengiami vakarėliai, žiūrovams nesuteikia jokio meniško pasigerėjimo. Toki vakarėliai sutraukia svečių visada kupiną salę. Vietos lietuviai labai mėgsta lankyt savo vakarus.

Vilniui turime gražų būrelį studentų, moksleivių ir šaip inteligentų, jų tarpe nemaža yra gan gerai nusimanančių metininkų ir scenos mylėtojų, bet kodel tai iki šiam laikui niekas nesiima inicijatyvos, kad sukūrus nuolatinį savo teatrą ir tuomi bent dalinai užkišus tą spragą. Spėju, kad nevienas pasakys—iš

kur imti lėšų? Bet šis klausymas galima išrišt labai paprastai, bet apie tai teks dar kalbėti kitą kartą. Tenka išgirsti, kad ir šiame darbe negalės susitarti mūsų „vadai", čia irgi pirmoj eilėj teks susidurti su „įtakomis" bei „pažiūrom". Na, jaigu tas tiesa būtų, tai jau tuomet ištikrųjų joks darbas butų neįmanomas Vilniaus lietuvių tarpe. Bet reikia tikėtis kad tai tik tušti spėliojimai. Vistik apie tai tektų rimtai imti galvot. Negalime gi tenkintis vien tuo ką mums duoda svetimieji.

II.

Pertvarkyti Vilniaus miesto teatrai, ima save reprezentuot gana vykusiai Nestebėtina kad juos ima vis daugiau lankyti ir lietuviškoji visuomenė. Paskutinį mėnesį, su dideliu pasisekimu Pohulenkos teatre buvo vaidinama žydiškas veikalas „Mirla Efros" dalyvaujant plačiai žtnomai tragikei p VANDAI SEMAŠKIENEI. Anksčiau buvo vaidinama su dideliu pasisękimu A. Mickevičiaus „VĖLINĖS". Šiomis dienomis rengiama premjera „TURANDOT" dalyvaujant žymiam artistui T. NOVAKOVSKIUI.

Lutnės teatre šiomis dienomis gastroliavo Varšuvos opera, statydama „CARMEN", „HALKA" ir „PAJACUS". Šios gastrolės yra labai apvylusios vilniškius. Ir orkestras ir dainininkai ir dekoracijos—žemiau kritikos. Gastroleriai turbūt tikėjosi, kad vilniškiams ką nepakiši—viskas bus gerai.

Šiuo metu „Lutnės" teatras rengiasi statyti sensacinę Paryžiaus komediją „PONAS TOPAZAS" parašytą žinomo komedijų kūrėjo M. Pagnolio.

Teatromanas.

Skubėkite atnaujint šiems metams prenumeratą plačiausiai skaitomo laikraščio „Vytis".

IŠ VISUR IR APIE VISKĄ.

TAUTŲ SĄJUNGOS SUKAKTUVĖS.

Sausio mėn. 10 dieną, sukako 10 metų kai liko įkurta Tautų Sąjunga. Šiomis dienomis vyksta Tautų Sąjungos Tarybos sesija, kuriai pirmininkauja Lenkijos užsienių ministeris p. Zaleskis. Tarp kitų klausimų, buvo nagrinėjama ir skundas paduotus Lietuvos rusų del žemių nusavinimo. Ši byla liko išspręsta Lietuvos naudai. Pažymėtina, kad dalyvavęs tame posėdy Lietuvos Užsienių reikalų ministeris p Zaunius, yra padaręs p, Zaleskiui vizitą, kurio metu buvo bene aptarti nekurie politiniai reikalai liečią abiejų valstybių sutikius. Pasikalbėjimas trukęs apie 20 minučių. Š am pasikalbėjimui politiniuose sluogsniuose priduodama nemažos reikšmės.

PAVILIONIŠKIS.

„Jam buvo lemta"

(Tąsa).

Temstant sugrįžo mergaitės ir Jgnas iš miestelio. Kiekvienas iš jų tiktai metė žvilgsnį į gulintį lovoj ligonį, bet nei vienas nepriejo. Visi buvo alkani. Greitai ėmėsi šaukštų: valgė tyledami, pamažu, žiūrėdami rūpestingai ir visu rimtumu į bliūdą, taip kaip moka tik valgyt didžiausi vargšai arba geriausi valgių žinovai, kad valgo.

Matas sugėrė keletą šaukštų sriubos ir daugiau nieko nenorejo valgyt.

— Ką gi tu suvalgei? tiek kaip nieko—guodėsi Matienė—matai koks tu esi negeras: aš mėsos pirkt bėgau, nieko nesigailiu, o tu nenori...

Ligonis teisindamasis pajudino galva.

— Gal valgysi kruopų, ką? sakyk, kad nors žinočia.

— Nieko.

— Nelaiminga aš! Nei jam to, nej jam kito... guli kai kelmas, nežinantis, kad aš jam, kai mažam kūdikiui, norėčia visko suteikt!

Ligonis šukosėjo ir apsigrįžo į sieną.

Vakare atėjo piemenė; atnešė degtinę su pipirais. Matienė pradėjus skūstis savo vyru, kaip būk tai jo ir nebuvę.

— Kosulys jį kamuoja?—klausinėjo Trumpienė.

— Arba aš jau ten žinau!—atrėžė Matienė.

— Na, argi negirdėjote.

— Negirdėjau, mane jau baigia iš galvos varyti; nieko ir nevalgo.·.

— Bet—atsiliepė Agnė—tėvelis labai kosti...

— Tai kvailė, jinai būk tai ką žinanti!—pasipiktino motina.

— O kosėdamas tėvelis galvą nuleisdavo žemyn?—klausinėjo senė.

— Turbūt gal nenuleisdavo... ištarė aiškiai dvejodama Agnė.

— Tai blogai, aš gi sakiau. kad reikia nuleisti galvą žemyn.

— Kad jau su juo jokiu būdu nepataikysi!—aimanavo Matienė.—Tai kas kad jūs prašėte, bet kiek aš priprašiau kad valgytų!

Senė prisiartino sa degtine prie lovos.

— Kūmai išgerkite ant prakaito.

ESTIJOS PREZIDENTAS ATVYKS Į VARŠUVĄ.

Greitu laiku numatomas Estijos Valstybės Prezidento atsilankymas į Varšuvą. tikslu vizituot Lenkijos Valstybės Prezidentą p, Moscickį, Šio vizito tikslas yra suartinti lenkų ir estų tautas. Abiem kraštam labiausiai rūpi palaikyti rytų Europoj taiką.

KINIJOJ BADAS.

Šansi ir Senai provincijose, Kinijoj, kaip praneša tarptautinės draugijos badaujantiems Kinijoj šelpti komisija, padėjimas bevyltiškas. Praėjus ais metais upės Vėj slėny badu mirė 2.000.000 žmonių ir yra apskaičiuota, kad iki ateinančio birželio mirs badu dar 2.000.000 žmonių. Tų baisių mirčių skaičių didžiausi kaltininkai yra nepaprastai blogi derl ai nuo 1927 metų ir išimtinai smarki žiema. Maisto gabenimas į tas provincijas yra labai kliudomas to; kad gyventojai yra sudeginę vežimus kurui ir suvalgė gyvulius, gindamiesi nuo bado. Padėjimas yra toks iš dalies ir del neramumų, kurie nenustoja siautę Kinijoj.

LENKIJOS KONSTITUCIJA SVARSTOMA.

Lenkijos seimo konstitucinė komisija pradėjo svarstyti konstitucijos pakeitimo klausimą. Atst Jonas Pilsudskis padarė pranešimą apie vyriausybės bloko parengtą konstitucijos pakeitimo projektą, o socijalistas Niedziałkovskis—apie kairiųjų projektą.

RUSAI ĮVES LOTYNU ALFABETĄ.

Sovietų Rusijos Mokslo Akademija siūlo įvesti lotynų alfabetą, vieton iki šiol vartojamo „kirilicos“. Vyriausybei jau įteiktas ir atatinkamas projektas ir žadamas įvykinti ateinančiais metais.

SUĖMĖ SLAPTO PASIKALBĖJIMO PASKEBĖJĄ.

Šiomis dienomis Varšuvoj liko suimtas „Rytų agentūros“, lenkiškai vadinamos Agenc. Wschodnia, bendradarbis Zeinfeldas. Jo suėmimo istorija tokia: vyriausybės krizės metu; valstybės prezidentas p. Moscickis turėjo ilgą pasikalbėjimą telefonu su numatytu į ministerio pirmininko vietą prof. Barteliu. Praslinkus keletai dienų, nežinomų asmenų, labai iškraipytas, buvo išspauzdintas ant labai plonos popieros ir paskleistas opozicinės spaudos redakcijose ir šiaip asmenų tarpe. Ši byla tuojaus buvo paskirta ypatingai svarbioms byloms teismo tardytojui išsiškinimui. Tardant pasiškėjo, kad tikrasis pasikalbėjimo telefonu teksto platintojas ir autorius yra aukščiau minėtas Zeinfeldas, kuris liko tuojaus suimtas.

Si byla labai stropiai yra vedama. Iki šiam laibui dar liko galutinai neišaiškinta, kokiu būdu Zeinfeldas galėjo pasekti tą telefono pasikalbėjimą. Ikimasi, kad greitu laiku teismo tardytojui pasiseks galutinai išaiškinti visas „paslaptis“ šio skandalo.

„Rytų agentūra“, kurios bendradarbiu buvo minėtas Seinfeldas: pazymi, kad su jo akcija telefoninių pasikalbėjimų nusiklausimo srity, ji nieko bendro neturinti.

Skaitykite ir platinkite tiktai „Vytį“.

Matas šiek tiek pakėlęs galvą, paėmė drebančiom rankom skardinukę ir išgėrė. Tuo pat metu, stipriai užspringo, akys apteko krauju, kaktoj ir prakaitas pasirodė.

— Kūmai galvą žemyn lenk, — sušuko Trumpienė.

Bet ligonis jėgų netekęs. negalėjąs nei iš vietos pajudėt: taip ir gulėjo ant šono, bet kai kosėjo, tai visą kūną net krėtė.

— Padėkita man!—sumurmėjo senė—reik galvą nuleist,

Matienė, Elena ir piemenė, greitai pakėlusios ligonį, pritraukusios prie lovos krašto, ir kiek pajegdamos ėmėsi spaust žemyn ligonio galvą.

— Tvirtai laikykite! — šaukė senė — išspiaukite kūmai!

— Išspiauk Matai kad liepiamas—Matienė šaukė ligoniui į ausį. Išgasdinta Agnė pasislėpė užkrosnin.

Ignas stovėjo vidurį grįčios.

— Ko tu čia kvailė gąsčiojesi?—tarė į Agnę.

—Tėvelis numirs nuo to...—tyliai atsakius.

— Nebijok, tėvelis tvirtas,..

Tuo tarpu ligonis taip uždejavo, kad net moterys atšoko į šalį; jis nelaikomas puolė ant lovos ir užmerkė akis.

— Tai, tai, tai—ramiai atsiliepė piemenė — toksai kosulys labai eis sveikaton, nes tai visa liga išeis.

— Gal būt—nustebo Matienė.

— Kad jau jums sakau tai jau teisybė—putvirtino senė; dabar palikite jį ramybėj, kad užmigtų, o rytoj anksti aš jį užkalbėsiu:

— Tegu jums ten Ponas Dievas, Panelė Švenč..

Naktis nepraėjo ramiai. Ligonis turėjo didelį karštį, o patogaus guolio nebuvo Matienė su Agne gulėjo ant suolo, paėmę tarp savęs mažąją Zosę; Ignas nakvojo arklidėj—kaip paprastai; Elena išvesta į karvidę; ligonis gi, turėjo lovą pasidalinti su mažyčiu Vacium, mat prie krosnies vietos tebuvo tik vienai Elzei. Matas kelis kartus šūkavo, nes būk tai arklus varinėjąs, ir su kuo tai baręsis; Vacius tada mėtėsi guoly, kas ligonį begalo erzino,

Kada sulaukus rytmečio ir grįčioj prasidėjo judėjimas, Matienė negalėjus iš ligonio nei žodelio išgauti. Pašaukė Trumpienę, o ši išsivarius iš grįčios vaikus su motina, ėmėsi užkalbinėti ligų. Su savim atsinešusius trikamuolėlius duonos, prieškrosny kryž-

Nepr. Lietuvoje

NAUJAS GELEŽINKELIS.

Remiantis ilgomis derybomis ir kainų konkurencija, sausio 11 d. susisiekimo minister. pasirašyta sutartis su danų firma geležinkeliui Telšiai — Krėtinga pastatyti. Sutarties suma darbams atlikti yra 17.684.490 litų. Statybos darbai bus užbaigt 1931 metais.

ILGAMETIS KREDITAS.

Žemės bankas yra parengęs įstatymo projektą ilgametiniam kreditui Manoma, kad iki pavasario šis projektas bus patvirtintas. Šis įstatymas ūkininkams turės labai didelės reikšmės.

STATISTIKOS TRUPINIAI.

Kauno miesto valdyba pereitais metais pataisė 38 gatves. Gatvių grindimui, meksfaltavimui ir kitiem darbam išleista 985 000 litų.

Pereitais metais Kauno mieste pastatyta 15 mil. litų sumai naujų namų: 131 gyv namas ir 142 negyven. nauji mūro namai ir 305 gyven. ir 168 negyven, nauji mediniai namai

Padaryta 5.873 klm. naujų kanalizacijos kanalų ir į jungta į kanalizacijos tinklą 190 sodybų. Beto padaryta 13.030 klm. vandentiekio kanalų, padaryta ir pastatyta vandentiekio stotis ir rezervuaras ir pastatyta mieste 30 hydrantų—viešų šulinių.

Įregistruota 361 automašina ir 167 motociklai. Leista veikti 23 restoranams ir 20 karčiamų.

P. GRUODIS—LATVIJOS KONSERVATORIJOS GARB. NARYS.

Sąryšį su Latvijos konservatorijos 10 metų sukaktuvėmis, Kauno konservatorijos direktorius, žymus kompozitorius p. Juozas Gruodis, kuris dalyvavo sukaktuvėse, išrinktas jos garbės nariu.

LIETUVOS—PERSIJOS SUTARTIS.

Lietuvos atstovas Masvoj pasirašė draugingumo sutartį tarp Lietuvos ir Persijos.

KLAIPĖDOS KRAŠTO ATVADAVIMO SUKAKTUVĖS.

Sausio men. 15 d. sukanka 7 metai, kai Klaipėdos kraštas pačių lietuvių valia, tapo išvaduotas iš svetimųjų jungo ir prijungtas prie Didžiosios Lietuvos. Šios sukaktuvės žadamos minėti labai iškilmingai netik Kaune bet ir visoj Lietuvoj.

VYTAUTO DIDŽIOJO TILTAS.

Šiomis dienomis Kaune per Nemuną liko iškilmingai atidarytas naujai pastatytas tiltas, kuris liko pavadintas Vytauto Didžiojo vardu.

---

mais sudėjo tris balanas ir uždegus; per liepsną mėtydama duonos kamuolėlius, ką tai šnibždėjo; pagalios vieną iš tu kamuolėlių liepus ligoniui suvalgyti, kitą įkimšo giliai į dumtraukį, o trečią liepus užkasti giliai į žemę po namo kerčios.

— Ar labai jaučiatės silpnu?—pabaigus apeigas paklausė.

— Labai silpnai,.. atsakęs nuvargęs.

— Ar valgysite ką nors?

— Gert, tai ką nors rukštaus ir gerčia.:.

Senė liepus jam duot barščių. Matienė padavė vakar barščiuose išvirtą veršieną ir dabojo, kad ligonis viską išvalgytų.

— Kad tu butum tuojaus vakar taip valgęs—kalbėjo patenkinta žmona—tai dabar butum stipresnis.

Vienok apie pietus Matui pasidarė žymiai blogiau: pakilo karštis, alsuot darėsi vis sunkiau.

— Oj neišlaikysiu!—sušuko keletą kartų.

Matienė pradėjo nerimauti; nubėgo pas Trumpienę.

— Tai niekis — tarė senė — dabar galima duot degtinės su medum.

Šiuo kartu ligonis nepaspringo, nes buvo daug medaus; bet po pusvalandžio ėmė dejuoti labiau negu anksčiau.

Matienė nubėgo pas Šafronienę: patarkite, del Dievo meilės, nes jau pati nieko nežinau. Degtinės gėrė net du kart: su pipirais ir su medum, Trumpienė užkalbėjo—ir nieko negelbsti. Šafronienė patraukė pečiais,

— Kas jum patarė. kad užkalbyt reikia? — paklausė Šafronienė.

— Nagi ir Daknienė ir Trumpienė sakiusios kad tai pagelbės...

— Argi tai karščiai?

— Tai žinoma, jį krėtė...

— Jau čia tokia ir karštinė. Nieko daugiau kaip tik bus keno nors užkerėtas...

— Panelė Švenčiausioji, gal but. — Ir Matienė net keletą kartų galva palingavo.

— Del to jį ir krėte—aiškino Šafronienė—kaip tik nesidave kerams, tai jį ir krėtė šiurpuliai.

Matienė mėgino spėlioti, kas galėjo jį ažkerėt, bet atspėt negalėjus.

— Na ir ką dabar turiu veikt?

— Reik nuimt užkerėjimą ir baigta—atrėžė Šafronienė.

Vilniaus Kronika.

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLŲ MONOGRAFIJA.

Žinomas Lenkijos filatelistas, Gardino gyventojas p. Emilis Kuligas, turi surinkęs, veik turtingiausią visam pasauly, Lietuvos pašto ženklų kolekciją. Ženkleliai labai gražiai yra sutvarkyti ir sulipinti specijaliai dailininkų pagražintuose Lietuvos valstybės ženklu, lapuose, kur padarytos antraštės lietuvių, lenkų ir prancūzų kalbomis.

Šiuo metu p. E. Kuligas tvarko medžiagą Lietuvos pašto ženklų monografi ai, kuri bus išleista 3 kalbomis: lietuvių, lenkų ir prancūzų. Šis leidinys žadąs būti labai turtingai iliustruotas ir turiningas. Mūsų literatūroj bene bus tai pirmutinis šios srities veikalas. Tikimasi baigt spauzdinti dar šiais metais.

LIETUVAITĖ IŠTEKA UŽ ŽYDO.

Buv. švenčionių gimnazijos direktoriaus duktė p. Rymaitė, šiomis dienomis išteka už smulkaus Vilniaus krautuvininko žydo p Duderoneko. Abu „jaunavedžiai" pereina kalvinų tikėjiman.

FOTOGRAF JOS PARODA.

Šiomis dienomis Vilniuj atidaryta fotografijos meno paroda, kuri liko suorganizuota Vilniaus fotografijos mėgėjų draugijos, Lelevėlio gimnazijos rūmuose,

Tenka pažymėti, kad tarp kitų meno fotografijų yra išstatyti ir mūsų tautietės meninykės p. Talat-Kelpšaitės viena nuotrauka. Gaila, kad taip maža.

Nors parodoj išstatyta garsiausių Lenkijos meninykų, tiktai apie 300 kūrinių, bet ir tai, teikia labai malonaus įspūdžio žinovams. Esama kūrinių labai vertingų, Paroda liks uždaryta sausio 30 dieną.

ŠMEIŽIKAI.

Gruodžio menesy „Vilniaus Rytojus" nerasdamas kitų formų šmeižtį „Vytį" paskelbė, kad būk tai Linkmėnų valsčiaus vaitas dalinąs veltui seniūnams mūsų laikraštį „Vytį" ir duodąs seniūnams „Vytį" net ištisals glėbiais.

Ši naujiena, kad mūsų laikraštis skaitomas Vilniaus krašte lietuvių, gal daugiau ir noriau, negu „Viln. Ryt." nieko nenustebina, kad „Vytį" ima platinti be kitų lietuvių ir valsčių vaitai, taip netenka s bėtis, nes pastariesiems kaip tik turi rūpėti švietimas savo valsčiaus gyventojų.

Bet kad vaitas dalintų *glėbiais* „Vytį" *veltui*, tai mums tenka pažymėti, kad čia „Viln. Ryt." mandagiai kalbant, *meluoja,* nes Redakc ja jokiems vaitams veltui „Vyties" nesiuntinėja, „Vytį" gauna tiktai prenumeratoriai– nuolatiniai skaitytojai ir nusipirkę pas laikraščių pardavėjus Į „V. R." kitus šlykščius šmeižtus, redakcija neranda reikalingu ir atsakinėt.

MŪSŲ POETŲ EILĖRAŠČ ŲŲ RINKINYS LENKŲ KALBA.

Tenka patirti, kad mūsų garbi poetė p. J. Vichert-Kairiukštienė jau turi išvertus į lenkų kalbą po keletą mūsų senųjų ir jaunųjų poetų eilėraščių ir pa-

---

— Kas gi galėsiąs tą padaryti?

— Kiekvienas tą gali; bet jeigu norite tikriau, tai jau geriausiai prašyti senio Švedo, nes jis yra visame kaime vienas iš pirmutinių.

Matienė šį patarimą radusi geriausiu. Kerus nuimti gali kiekvienas—pirmutinis iš seniausių giminej, o kad senis Daknys buvo seniausis amžium visame kaime, ir savo laiku pirmgymis, prie to dar labiausiai susipratęs, tai tokiu būdu ir užkerėjimą galėsiąs nuimt.

Negaišdama, išsirengė į kaimą. Prie dvaro kalvės sułaikęs ją kalvis, kuris nieko nepraleisdavęs keliaujant!

Matienė noriai papasakojusi apie savo rupesnius ir kad ketinanti ligonį atpalaiduot nuo užkerėjimo.

— Ar pašėlote jūs bobos? ar kas,—sušuko kalvis rankom mosuodamas—žmogus susirgo šiltine, nes jis peršalo, o jūs kas žin ką išsigalvojote..,

— Jau jūs ponas Aleksandrai nepykite—nutraukė kalbą Matienė.

Ką jūs man ten plepate — pasipiktino Aleksandras—jus visas karo tarnyboj pamokinus. Pulke būdavo susirgo, kas, tai tuojaus vyresnybei pranešama. Čia kas vyresnis? Ponas. Tai jums prie pačio pono reik eiti: taip ir taip—lai pataria. Kaip aš čia sirgau, tai žmona pranešė ponui; ponas pas gydytoja, gydytojas į vaistinę, davė vaistų ir pagelbėjo, štai!

— Dievo valia,—pratarė moteris—vienam padės, kitam nepadės,..—ir nuėjo į kaimą.

Senis Švedas nereikalingas buvo ilgai prašyti. Buvo tai vyras arti septyniųdešimtų metų amžiaus, šiek tiek palinkęs. mažai kalbąs, iš paniurų žiurys, bet šiaip geras ir ramus žmogelis. Kaime, jo biškį bijota: Švedas niekad degtinės negėrė ir niekuo nebuvo patenkintas. Buvo skaitoma jį labai išmintingu, nes imdavosi atitaisyt įvairius kaulų išnėrimus ir sulaužymus, netik žmonių. bet ir gyvulių.

Visu keliu. Matienė pasakojusi apie vyrą ir veršieną; Švedas visai neatsiliepdavo. Atejus į grįčią, parei alavo šventinto vandens ir verpstį. Duota jam šventinto vandens bonkoj, užkimštoj šmoteliu drobės, duota ir verpstis,

Švedas papūtęs į varpščio skylutę. apipylė jį vandeniu ir padėjęs tris šmotelius žaruojančio anglio.

(B. d.).

ruošus jau jų rinkinį spaudai. Knygos išleidimo reikalu vedamos derybos su Varšuvos knygų leidimo firmomis. Knyga turėsianti per 200 puslapių.

VILNIUI KONCERTUOS KAUNO SOLISTAI.

Iš patikimų šaltinių tenka patirti, kad ateinantį pavasarį į Vilnių ketina atvykti Kauno operos žymesni solistai ir čia surengs eilę koncertų. Kauno svečių atvykimas, mūsų krašto lietuviams suteiks didelio džiaugsmo, beto bus suteikta proga ir lenkų visuomenei pagalios įsitikinti, kad ir lietuvių esama gabių, aukštos kultūros dainininkų. Kaip girdėt, Varšuvos meninykai svečius rengiasi kviesti ir pas save į Varšuvą—koncertuot.

25 METŲ KUNIGAVIMO SUKAKTUVĖS.

Trakų dekanas kun. kan. Klemensas Maliukevičius šiais metai minės 25 metų kunigavimo sukaktuves.

LIETUVIŲ—GUDŲ KATALIKŲ DELEGACIJA PAS ARKIVYSKŪPĄ.

„Viln. Ryt.“ pranešimu, š/m. sausio 14 d. provizorinis Lietuvių — Gudų katalikų susivažiavimo komitetas delegavo du nariu (lietuvį ir gudą) pas Jo Ekselenciją Vilniaus Arkivyskūpą R. Jalbrzykovskį pasikalbėti katalikų susivažiavimo reikalais ir gaut Arkivyskūpo sutikimą tam susivažiavimui.

Arkivyskūpas delegacijos narius priėmė ir prabilo labai mandagiai, kol užgirdo, kad delegacija yra atvykusi lietuvių—gudų katalikų susivažiavimo reikalu. Umai pakeistu balsu pareiškė, kad tokio susivažiavimo jis neleis ir nenori kad pasauliečiai kištūsi į tikybinius reikalus.

Tuojaus puolė lietuvį atstovą p. K. Stašį del lietuvių skundų ant Jo Šventajam Tėvui ir Nuncujui Varšuvoj. Puolimas iššaukė aštresnę diskusiją; Arkivyskūpas reikalavo atšaukti visus lietuvių pasiskundimus, vadindamas juos „oščerstvami“. Nustebino delegatus Arkivyskūpo žodžiai ir visas Jo ulgėsys. Nejaugi katalikams negalima būtų nė Romon pasiskūsti del viso to, kas darosi lietuvių ir gudų parapijose? Arkivyskūpo puolimus ir priekaištus delegacija tinkamai atrėmė. Susivažiavimo reikalas tuo nebaigtas... priduria „V. R.“

NAUJA SKRIAUDA ADUTIŠKIO BAŽNYČIOJE.

Nuo nebeatmenamų laikų Adutiškio bažnyčioje aplink sakyklą buvo ištiesta plati juosta su lietuvišku parašu: „Kas nuo Dievo yra, Dievo žodžių klauso“. Tuo tarpu, nesenai minėta juosta tapo nuplėšta, o jos vieton prikalta su lenkišku parašu: „Błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego“.

Šitas nuplėšimas buvo padarytas nežinomų asmenų slaptai. Nuėjus lietuviams pas kleboną, šis atsakė, kad lenkiško parašo nuimti jau esą negalima. Tuomet parapijiečių delegacija su nuplėštąja lietuvių juos ta buvo atvykusi pas arkivyskūpą, bet jis pareiškė, nieko apie tai nežinąs. „V. R.“

INSTITUTAS MOKSLINIAM TYRIMUI RYTŲ EUROPOS.

Vilniaus Vaivadijoj liko legalizuotas statutas naujai kuriamo Vilniui instituto moksliniam tyrimui rytų Europos. Šio instituto tikslas yra tirti istoriniu, geografiniu, ekonominiu, kultūriniu, politiniu ir visuomeniniu atžvilgiu, žemių ir valstybinių formacijų, esančių tarpe Juodųjų ir Baltijos jūrų, taip pat tautas apgyvenusias tuos plotus, o toliaus plėsti žiniją apie minimas tautas ir plotus. Tam tikslui siekti, institutas žadąs organizuot moksio ir kitas sekcijas bei komisijas.

VILNIAUS LIETUVIAI NAUJUS METUS SUTIKO TRUKŠMINGAI.

Mūsų inteligentų tarpe yra graži tradicija kasmet minėti Naujuosius Metus visiems krūvoj susirinkus savo klube. Toks sutikimas N. M. buvo surengtas ir šiemet. Tik dėja, kai praeiti metai pasižymėjo mūsų tarpe smarkios kovos, šmeižtų ir vieni kitų niekinimu, tai ir liko užbaigti net... veidų skaldymu.

P. Rapolas Mackevičius ir tokiose iškilmėse, neištvėręs paleido savo gerai pripratu jam veidmaningumu visą tulžį ir ėmėsi isteriškai šūkauti visokias nesąmones, kuriomis pasijuto giliai įžeistas Dr. Alseika. Pastarasis neiškentęs, impulso pagautas del įžeistos jo ir visų lietuvių garbės, atsakė į tai veiksmu, suduodamas p. R. M. veidan.

Įdomu pažymėti, kad „Viln. Ryt.“ iš to įvykio išpūtė „politinį skandalą“ ir p. R. M. skaito nukentėjusiu už „tautos idealus“. Bet čia šiek tiek apsirikta bus. Vieton išaukštinus savo bendradarbį—pažemino. Reikia tikėtis, kad ši „pamoka“ bus musų tarpe pirmutinė ir paskutinė. Kai kas gal išmoks šiek tiek valdyt savo 1... ir liausis kalbėt visokius niekus.

MUSŲ TAUTIEČIUI GERAI SEKASI.

Eilė metų, kai Vilniui sekmingai veikia vienintėlė veik lietuviškoji prėkybos įstaiga, tai žinomo vilniečiams lietuvio p. V. Narbuto Vaistų Sandėlis.

Teko patirti kad p. Narbutas norėdamas geriau aptarnauti savo didelę klientelįją, nutarė žymiai praplėsti savo sandėlį. Tuo tikslu, šiomis dienomis perkelė savo prėkybos įstaigą į daug erdvesnią patalpą, kuri liko specijaliai tam tikslui pritaikinta ir naujai atremontuota.

Pažymėtina, kad p. Narbutas džiaugiasi savo pasisekimais netik lietuvių tarpe bet ir svetimtaučių, kurie labai noriai daro savo užpirkimus pas mūsų tautietį. Tokių prekybininkų—lietuvių, kad butų pas mus ko daugiausiai.

Paskutinės naujenos.

LENKAS RAŠO LIETUVOS ISTORIJĄ.

„Prager Presse“ praneša, kad lenkų mokslininkas L. Koliankovskis rašo plačią Lietuvos istoriją Tos istorijos pirmasis tomas, kuriam yra 483 puslapiai ir kuris apima laikotarpį nuo 1377 metų iki 1499 metų, jau pasirodė. Jį išleido Varšuvoj Kasa im. Mianowskiego. Tomas pavadintas „Dzieje Wielkiego Księstwa Litewskiego za Jagiellonów“.

GANDAI APIE DAŠINSKIO ATSISTATYDINIMĄ.

Pasak lenkų spaudos Dašinskis nutaręs atsisakyti nuo Seimo pirmininko vietos. Dašinskis sergąs, bet savo atsistatydinimu jis norįs padėti vyriausybei ir Seimui susitarti. Tačiau Dašinskis pasiliksiąs Seime

TIESUS KAUNO SUSISIEKIMAS SU LIEPOJA.

Ryga. Šiomis dienomis baigė darbus tarptautinė geležinkelių konferencija vietos susisiekimui sutvarkyti. Kaip praneša „Jaunakas Žinas", tarp Liepojos ir Kauno nutarta atidaryti tiesioginį keleivių traukinių judėjimą nuo gegužės 15 d. iki rugsėjo 15 d.

Sausio 15 d. Rygoj prasideda tarptautinė geležinkeliu konferencija prekių truakinių susisiekimo klausimais. Konferencjoj dalyvaus Lietuva, Latvija, Estija, Vokietija ir Sovietų Rusija.

LENKAI RUOŠIASI IŠKILMINGAI SUTIKTI ESTIJOS PREZIDENTĄ.

Varšuvoj eina dideli parengiamieji darbai estų valstybės galvai priimti, Strandmannas vasario 9 d. atvyks į Varšuvą iš Talino pro Rygą ir Vilnių specialiu traukiniu. Jam, kaipo lenkų prezidento svečiui, skiriami apartamentai buvusioj karaliaus pily. Spauda pabrėžia, kad toks priėmimas Lenkijo valstybės galvai keliamas pirmą kartą, nes iki šiol buvę Varšuvoj monarchai nebuvo apgyvendami karališkoj pily.

Strandmannas Varšuvoj užtruks 2, 3 dienas. Jis taip pat, būdamas Varšuvoj, susitiks su maršalu Pilsudskiu.

Prezidento Moscickio revizitas numatytas šią vasarą. Jis vyks į Estiją karo laivu.

PABALTIJO MOKYTOJAI TARPTAUTINĖJ MOKYTOJŲ SĄJUNGOJ.

Tarptautinė mokytojų sąjungų federacija, kuri apima 553.000 mokytojų iš 17 valstybių, šiemet Latvijos mokytojų sąjungai suteikė vietą savo biure Paryžiuj. Kaipo sąjungos atstovas į biurą išrinktas jo pirmininkas Kula, kuris reprezentuosiąs jame ir Lietuvos bei Estijos mokytojus.

STEIGIAMAS RYŽIŲ FABRIKAS.

Tenka patirti, kad įsisteigęs Klaipėdoj ryžių fabrikas (pirmas tos rūšies fabrikas Lietuvoj) pradės velkti jau šio mėnesio pabaigoj. Neapdirbti ryžiai bus atvežami iš Indijos ir tam fabrike, arba. tiksliau, malūne jie bus apdirbami ir rūšiuojami. Manoma, kad naujas fabrykas galės apdirbti kasdien apie 300 centn. ryžių ir 40.000 centn. per metus. Tas skaičius visai atitiks tą ryžių skaičių, kurį suvartoja visą Lietuva. Klaipėdos fabrikas gamins ryžius vien Lietuvos reikalams. Prie naujo fabriko dirbs apie keliasdešimts darbininkų.

MASKVA REIKALAUJA IŠDUOTI ĮBIESIEDOVSKĮ.

Prancūzų spauda praneša, kad SSSR vyriausybė norinti reikalauti išduoti Biesiedovskį, nes Biesiedovskis negalls būti laikomas politiniu emigrantu.

Tačiau prancūzų vyriausybė jokiu būdu neišduosianti Besiedovskio.

PERE TĄ SAVAITĘ Į KLAIPĖDOS UOSTĄ ATPLAUKĖ.

„Baltic American Linie" kompanijos laivas „Baltavia", kuris, kaip žinoma, palaiko nuoltinį susisiekimą tarp Londono ir Klaipėdos. Laivas atgabeno 48 tonas įvairių krovinių, 404 pašto siuntinius iš Amerikos ir 102 siuntinius iš Anglijos. Be to, laivas atvežė visą eilę siuntinių Latvijai ir Rusijai. Tarp atvažiavusių tuo laivu keleivių buvo ir Anglijos konsulas Rygai, p. Edmond su šeima, kuris tą pat dieną iš Klaipėdos išvažiavo į Rygą.

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas: R. Serafinavičius. — K. Levkavičiaus spaustuve Vilniuje. Literatų g vė 11